

Økonomisk historie – kildekritik og højeste algebra

Carl-Axel Nilsson

Institut for Økonomisk Historie, Københavns Universitet

SUMMARY: In Danish academic discussion the inter-disciplinary character of economic history is normally stressed and a decentralised and scattered organisation of research and teaching has been preferred. This contribution to a recent debate takes to some degree an opposite view. Economic history should be seen as an independent branch of knowledge, seeking its theoretical justification from economic theory, using the concepts and methods of economics in an analysis of true historical contexts. Thus, integration of theory and history should shape those special problems of generalizing about the unique which constitute the central methodological problem of economic history.

Indledning.

Året 1989 var i mange henseender et bemærkelsesværdigt år. Ikke mindst gælder det for økonomisk historie i Danmark med to videnskabelige artikler, indeholdende diskussioner om metode- og definitionsproblemer. Begge artikler har Niels Kærgård som forfatter, og de blev publiceret i henholdsvis Økonomi og Politik nr. 2 (Festskrift til Sv. Aa. Hansen) og Nationaløkonomisk Tidsskrift nr. 3. Noget sådant sker så sjældent, at det næsten kunne opfattes som en bekræftelse af tesen om historiske begivenheders unikke karakter. Men der findes jo også den anden og i denne sammenhæng mere tiltalende tese: historiske begivenheder er uinteressante, hvis de ikke bliver sat ind i en generaliserende sammenhæng. Og i dette tilfælde kan jo gudskelov den enkelte forsker på egen hånd fremme sidstnævnte fortolkning ved at gå ind i debatten. Niels Kærgård vil dermed sidenhen blot fremstå som den, der først artikulerede det behov, mange læsere længe havde haft for en sådan metodedebat.

Artiklen i Nationaløkonomisk Tidsskrift er den mest principielle af de to med en meget grundlæggende diskussion om, hvordan man kan afgrænse og definere disciplinen Økonomisk historie.¹ Udgangspunktet er, at Viby Mogensen i sin bog om Historie og Økonomi (1987) aldrig definerer økonomisk historie som en selvstændig disciplin, men i stedet stærkt betoner dens tværfaglige karakter. Kærgård er åbenbart overrasket

---

1. Såvidt muligt bruges i dette indlæg ordet disciplin og ikke ordet fag, undtagen i sammensætningen tværfagligt. Med fag forstås en uddannelse med studienævn og eksamensordning.

Økonomisk historie – kildekritik og højeste algebra

Carl-Axel Nilsson

Institut for Økonomisk Historie, Københavns Universitet

SUMMARY: In Danish academic discussion the inter-disciplinary character of economic history is normally stressed and a decentralised and scattered organisation of research and teaching has been preferred. This contribution to a recent debate takes to some degree an opposite view. Economic history should be seen as an independent branch of knowledge, seeking its theoretical justification from economic theory, using the concepts and methods of economics in an analysis of true historical contexts. Thus, integration of theory and history should shape those special problems of generalizing about the unique which constitute the central methodological problem of economic history.

Indledning.

Året 1989 var i mange henseender et bemærkelsesværdigt år. Ikke mindst gælder det for økonomisk historie i Danmark med to videnskabelige artikler, indeholdende diskussioner om metode- og definitionsproblemer. Begge artikler har Niels Kærgård som forfatter, og de blev publiceret i henholdsvis Økonomi og Politik nr. 2 (Festskrift til Sv. Aa. Hansen) og Nationaløkonomisk Tidsskrift nr. 3. Noget sådant sker så sjældent, at det næsten kunne opfattes som en bekræftelse af tesen om historiske begivenheders unikke karakter. Men der findes jo også den anden og i denne sammenhæng mere tiltalende tese: historiske begivenheder er uinteressante, hvis de ikke bliver sat ind i en generaliserende sammenhæng. Og i dette tilfælde kan jo gudskelov den enkelte forsker på egen hånd fremme sidstnævnte fortolkning ved at gå ind i debatten. Niels Kærgård vil dermed sidenhen blot fremstå som den, der først artikulerede det behov, mange læsere længe havde haft for en sådan metodedebat.

Artiklen i Nationaløkonomisk Tidsskrift er den mest principielle af de to med en meget grundlæggende diskussion om, hvordan man kan afgrænse og definere disciplinen Økonomisk historie.¹ Udgangspunktet er, at Viby Mogensen i sin bog om Historie og Økonomi (1987) aldrig definerer økonomisk historie som en selvstændig disciplin, men i stedet stærkt betoner dens tværfaglige karakter. Kærgård er åbenbart overrasket

---

1. Såvidt muligt bruges i dette indlæg ordet disciplin og ikke ordet fag, undtagen i sammensætningen tværfagligt. Med fag forstås en uddannelse med studienævn og eksamensordning.

over dette forhold, og det har han da også al mulig grund til at være. Nyere forskningsmiljøer opstår ofte med en tværvideenskabelig baggrund, men går vel med tiden, hvis de viser sig at være levedygtige, over til at etableres som selvstændige discipliner.

Økonomisk historie synes udmærket at kunne bruges som et eksempel på dette. Den opstod i en tværvideenskabelig inspiration for cirka 100 år siden med et første stort gennembrud i mellemkrigsårene og fik en særdeles kraftig ekspansion efter 1950. Den er i dag etableret rundt omkring i verden med adskillige tusinde udøvere, egne tidsskrifter, ofte egne institutter og med et stort udbud af symposier, konferencer og kongresser. Og forskerne i disciplinen finder ofte inspiration ved på tværvideenskabelig basis at samarbejde med forskere fra andre discipliner, f.eks. indenfor teknologi, arbejdslivsforskning og økonomisk politik. I Sverige har man til og med et fælles projekt i arbejdslivsforskning mellem almindelige historikere og økonomiske historikere.

Noget andet er, at man til tider har haft vanskeligt ved at blive enige om, hvad der skal forstås med økonomisk historie. Det er ikke mere end ca. 20 år siden, vi havde den voldsomme strid om det, der blev kaldt New Economic History. Hvor uden tvivl mere »økonomiske« økonomiske historikere stod imod mere »historiske«. Men pointen for denne artikel er, at faktisk mente begge parter, at de besad nøglen til, hvad der skulle forstås med økonomisk historie. Kampen blev ført indenfor disciplinen og drejede sig i høj grad om indflydelsen over videnskabelige sammenslutninger og tidsskrifter.

Det er fuldstændig klart, at denne kamp førte til en situation med meget større konsensus og meget større forståelse for at disciplinen rummer mange forskellige metodiske indfaldsvinkler, som trods alt har et fælles grundlag. Det er helt klart, at disciplinens udøvere er forskellige i deres uddannelse og dermed også i deres præferencer - og evner - i forhold til brugen af teoretiske modeller og højere algebra henholdsvis til en mere konkret og kundskabsrettet rekonstruktion af historiske kilder. Og det er vigtigt at fastslå, at det ikke udelukkende er en skillelinie mellem folk med økonomi- eller historikeruddannelse. Det er også et spørgsmål om holdningsforskelle generelt i forhold til forskningsprocessen ved valget af abstraktionsniveau i analysen.

2. Økonomisk historie som en økonomisk skole

Udgangspunktet for dette indlæg er således helt entydigt: der findes en disciplin økonomisk historie, som indeholder både et element af økonomisk teori og et element af historie, men indenfor hvilken udøverne oplever en fælles kerne med hensyn til teori og metode. Som i de fleste andre discipliner er de individuelle afvigelser blandt disciplinens forskere store. Nogle arbejder meget abstrakt, andre meget konkret. Det forudsættes, at der kan eksistere økonomer, som anvender og afprøver teoretiske modeller på historisk materiale, uden at der derfor nødvendigvis bliver økonomisk historie. Det forudsætter ligeledes, at der kan eksistere historikere, som arbejder med økonomiske aspekter på historien, uden at der derfor nødvendigvis er tale om økonomisk historie.

For Kærgård er sagen ikke helt så entydig. Han mener i en konklusion (Kærgård 1989a, side 391), at der næppe findes »nogen klar afgrænsning af økonomisk historie«, at det snarest »er relativt goldt at diskutere, hvad økonomisk historie er, og om det er en selvstændig videnskab«. Nu er Niels Kærgård ikke den første økonom, der har haft svært ved at finde ud af, hvad økonomisk historie er. Charles P. Kindleberger påpegede en gang i bogen *Economic Growth in France and Britain 1851-1950* (1964, s. 332), en bog baseret på en meget omfattende læsning af økonomisk historisk litteratur, at læsningen ikke havde gjort ham meget klogere og konkluderede: »It may be enough for the economist to handle partial equilibrium analysis when asked to advice on economic growth. It appears, that it had better be. Economic history, like all history, is absorbing, bequilling, great fun. But, for scientific problems, can it be taken seriously?«

Nu er det sikkert sådan, at Kærgård opfatter sig selv meget mere som en økonomisk historiker, end tilfældet var og er med Kindleberger. Det fremgår også af artiklen, at Kærgård i virkeligheden og på trods af den citerede formulering i konklusionen egentlig tager det for givet, at den økonomiske historie faktisk er en disciplin.

Men det er samtidig også tydeligt, at Kærgård føler sig mest på hjemmebane, når han behandler »økonomisiden« af den økonomiske historie. Han peger på, at der i økonomividenskaben er store forskelle mellem forskere, der først og fremmest interesserer sig for de generaliserende, tidsuafhængige lovmæssigheder og dem der undersøger enkelte observationer i en empirisk forskning. »... der er flere skoler indenfor samfundsvidenskaberne. Nogle lægger mere vægt på detaljer og enkeltstående begivenheder. Alle typer af skoler findes også indenfor økonomi og økonomisk historie« (Kærgård, 1989a, side 386).

Det har Kærgård naturligvis ret i. Men trods alt går der vel en naturlig skillelinie her mellem økonomisk historie, som har sin baggrund i, at al historieforskning dog definitionsmæssigt altid har en tids- og stedmæssig lokalisering. Dvs. økonomisk historie er nødvendigvis altid en tillempet forskning. Der kan være vældige afstande mellem dem, der arbejder med udgangspunkt i teoretisk afledte analysemodeller, og dem, der bruger teoriens begreber og forestillinger som vejledende elementer i en mere håndfast, kildebaseret empirisk forskning. men det må da i begge tilfælde rimeligvis handle om emner, der kan identificeres m.h.t. tid og sted? Det er svært at forestille sig, at nogen indenfor økonomisk historie ville kunne skabe noget, der svarer til den rene ligevægts-teori, hvor forskeren arbejder udelukkende matematisk og på et meget højt abstraktionsniveau.

3. Økonomisk historie som en historisk skole

Det fører over til den svage side i Kærgårds argumentation. Så længe han optræder som økonom med stor interesse for økonomisk historie, kan man, som forhåbentlig er fremgået, ganske let følge ham i hans diskussion og kan også relativt let give ham med-

hold, måske til og med opleve hans diskussion som lidt banal. Men det andet led i sammensætningen økonomisk historie, historie altså, er åbenbart noget mere fremmed for ham. Og han når ikke længere end til følgende sammenfatning: »...svært at se hvorfor beskrivelsesmetoden og analyseteknikken i økonomisk historie skal afvige principielt fra metoderne i andre samfundsvidenskaber«. Nej, det er bare så rigtigt sagt som det kan siges. Men det er en banalitet! Og det er fortsat lidt af en gåde, hvorfor noget overhovedet skal hedde økonomisk historie hos Kærgård.

Lad os derfor forsøge lidt mere præcist at fange »historiesiden« af den økonomiske historie. Det betyder soleklart en åbning overfor Kærgård: han får chancen til at returnere anklagen for banalitet. Men den risiko er værd at tage, hvis man mener, at det er vigtigt at hævde, at økonomisk historie er noget andet end en lille underafdeling til faget økonomi.

Eli F. Hekscher (1947, s. 5 f.) formulerede det, som at det var vigtigt at have »historisk blick«, hvorved han forstod »i första rummet insikt i företeelsernas relativitet och föränderlighet, och för det andra insikt i sambandet mellan alla historiska företeelser inbördes, faran av att uppfatta något som enklare än vad det är«. Og Hekscher bruger Rogers og Keynes som eksempler på økonomer, der har forsøgt sig på historiske analyser uden at have dette »historiske blick«. Hekschers måde at udtrykke sig på var vel egentlig ikke så dårlig, men mange vil antagelig synes, at hans formuleringer er for upræcise.

Hvad er altså det karakteristiske for det »historiske blick«? Ja, det kan jo næppe være kildekritikken, der skulle være det principielle kendetegn for en historisk analyse. Enhver forsker i hvilken som helst disciplin må rimeligvis vurdere reliabiliteten og validiteten i det materiale, han støtter sin analyse på. En helt anden sag er, at en historiker tvinges til flere overvejelser af den art, netop fordi hans opgave i større grad betyder rekonstruktion af begivenheder og forløb end det f.eks. normalt er økonomens opgave. Det må også forholde sig sådan, at rekonstruktionen betyder mere i arbejdet med ældre historie end med moderne historie. Men altså, kildekritikken kan ikke udgøre den principielle skillelinie.

Det burde også være svært at hævde, at historikeren beskæftiger sig med begivenheder som principielt er unikke og som kun kilderne giver os viden om. Og at dette er historieforskningens adelsmærke. Det ville reducere »forskningen« til udelukkende at være et spørgsmål om rekonstruktion. Men det er helt sikkert svært i dag at finde en historiker, som ikke ser det som sin opgave at skabe overblik og sammenhæng i de historiske begivenheders kaos. Det kan jo ikke betyde andet end et ønske om at opnå generalisering. Og det kan da ikke lade sig gøre uden nogen slags forhåndsopfattelse om hvad slags sammenhæng, der kan forventes. Og så er begivenhederne jo ikke unikke for historikeren! Det karakteristiske for en økonomisk historiker er, at han henter denne forhåndsopfattelse fra den økonomiske teori. Det må gælde både for den økonomiske

historiker, som lægger større vægt på rekonstruktionen og den der foretrækker at gå ind i den historiske virkelighed med støtte i formaliserede modeller.

Der må heri ligge en accept af knaphedsaspektet på samfundet. Den økonomiske teori analyserer basalt produktivitetsudviklingen. Der kan være en stor afstand fra denne kerne i teorien til det konkrete emne, der forskes i, men ethvert emne skal i en eller anden forstand kunne afledes af kernen. De konkrete emner kan så handle om produktionen og dens forudsætninger. De kan handle om arbejdskraftens stilling i produktionen, eller de kan handle om forbrugerne og deres levestandard. Men de har det fælles referencepunkt.

En »rigtig« historiker kan måske hævde, at hans opgave ikke så meget er ud fra kilder at rekonstruere som i stedet at studere og at forsøge at forstå datidens historiske samfund, der lå bag de faktiske beslutninger. Eller opgaven er måske at genskabe fortidens menneskers egne opfattelser af det samfund de levede i og forsøgte at påvirke. Begivenhederne er ikke unikke, men hele den historiske situation er det. Det kan være svært at forstå, hvordan en sådan historisk analyse kan gennemføres, uden at forskeren i forvejen er påvirket af forestillinger om samfundet, hentet fra hans egen tid. Men alligevel, her kan ligge en grænse, over hvilken en økonomisk historiker næppe kan bevæge sig. Han er bundet til de moderne forestillinger om samfundet og henter i det mindste sit begrebsapparat fra den økonomiske teori til at kunne afgøre, hvad hans rekonstruktion skal handle om.

Det kan være nyttigt på dette punkt i diskussionen at inddrage den model, Kærgård præsenterer i den anden af sine artikler (Kærgård, 1989, s. 61f), hvor han påviser et meget stabilt samspil mellem på den ene side størrelsen af forbruget af varige goder, og på den anden side størrelsen af nationalindkomsten for en ret lang periode 1876-1981, en stabilitet der er så stærk, at modellen klarer - næsten - en historisk forudsigelse.

Vi har her et godt eksempel på en økonomisk-historisk analyse og generalisering med udgangspunkt i moderne økonomisk teori om, hvad der skal opfattes som relevante aspekter på samfundet. Man kan indvende, at Kærgård gør det let for sig selv ved at vælge en så sen tidsperiode. Det er meget sandsynligt, at sådanne modeller skal udføres på et meget højere abstraktionsniveau, hvis de skal kunne tillempes f. eks. forløb i 1700-tallet; men det er ingen principkritik.²

Mere centralt er i stedet at påpege, at en sådan analyse, som Kærgård gennemfører, trods alt bare er et udgangspunkt for en nærmere økonomisk historisk analyse. Generaliseringen skjuler ulighederne. Det forbrug, Kærgård måler som en total, har jo en meget skiftende sammensætning gennem perioden. Det kan ikke være meget galt at sige,

---

2. Der diskuteres ikke i dette indlæg spørgsmålet, om moderne økonomisk teori er relevant ved analyser af ældre samfund, dvs. historien før 1700 eller muligvis 1500.

at der konkret er tale om møbler og hestevogne i 1870, cykler og radioapparater i 1930, biler, køleskabe og vaskemaskiner i 1960 og alle de mange elektronikprodukter i 1980. Det hører til det interessante at analysere, med hvilke mekanismer et samfund fungerer, som kontinuerligt kan producere disse skift mellem forskellige produkter.

Altså: Kærgårds model er uden tvivl relevant. Det er vigtigt at fange og synliggøre de stabile strukturer over længere perioder. Men det er også en væsentlig opgave for den økonomiske historie at præcisere, hvor forskellige disse strukturelle elementer alligevel er, både konkret og til baggrund. I begge tilfælde: fundamentet er den økonomiske teori.

Vi ender således med at hævde, at den økonomisk-teoretiske model ikke er tilstrækkelig ved analysen af historiske forløb. Historiske begivenheder og forløb er specifikke i tid og sted. Det historiske bidrag til økonomien er netop, at man indser de teoretiske modellers relativitet og den konkrete mangfoldighed bag om dem. Vi skulle gerne kunne indplacere de historiske aktørers beslutninger i et logisk og generaliserende mønster. Men aktørerne, for nu at udtrykke sig meget naivt, kender jo ikke dette mønster i forvejen og træffer beslutninger på basis af forudsætninger i deres egen tid og i deres eget miljø. Det viser sig derved, at visse beslutninger er mere levedygtige end andre.

Spillerummet for afvigelser er ikke uendeligt, begivenhederne er ikke unikke. Men der er et spillerum for lokale og individuelle variationer.³ Slutresultatet, det logiske og ensartede forløb som modellen kan fange, nås ad meget krogede veje, ofte efter megen politisk og social strid og med mange tilbageslag. Vi skal som økonomiske historikere søge generaliseringen, og det vil være en fordel at kunne bruge økonometriske modeller til dette formål. Men vi skal også bidrage til kundskaben om det historiske ved at analysere variationerne i det generelle. At vi så endnu ikke har set den forsker, som i samme person og værk kan forene begge opgaver, er naturligvis argumentationen uvedkommende.

Det er let at give eksempler på generaliseringer vedrørende nyere tids økonomiske historie. Simon Kuznets har konstateret en række regelmæssigheder i vækstprocessen, alt efter hvilket indkomstniveau det drejer sig om. Det kan være agrarsektorens aftagende betydning for beskæftigelse og produktion samtidig med en meget stor stigning i sektorens produktivitet. Det kan være bestemte mønstre i skiftet mellem de industrielle branchers relative vægt. Det kan være udenrigshandelens betydning for store hhv. små lande etc.

Vi kan bruge eksemplet med den offentlige sektor. Det er ikke særlig kontroversielt at påstå, at det moderne industrialiserede bysamfund er tvunget til at løse problemer

---

3. Noget andet er spørgsmålet om eksistensen af diskontinuiteter. Hvad betyder tilfældighederne? Er der i visse perioder, f. eks. ved økonomiske kriser, sådan usikkerhed, at spillerummet for utraditionelle beslutninger er særlig stort.

omkring f. eks. indkomstbortfald på grund af arbejdsløshed, alderdom eller sygdom på radikalt anden vis end det gamle samfund. Det er også et meget tydeligt fælles træk for moderne samfund, at man har søgt løsningen på problemet i en ekspanderende offentlig sektor, finansieret med skatter. Groft og for verden som helhed eksisterer der et samspil mellem denne sektors størrelse og indkomstniveauet. I disse »nyliberale« dage skal man måske tilføje: i hvert fald har denne regelmæssighed haft gyldighed for en stor del af det 20. århundrede,

En forskning om dansk økonomisk historie, der nøjes med at undersøge og derved nå den konklusion, at dette forhold også gælder for Danmark, vil nok få opleve som interessant. Det er dog et godt udgangspunkt for en analyse af det specifikt danske i forløbet, med hensyn til tidsforløb, politisk miljø og særtræk i den institutionelle udformning af regelsystem etc.

Det er interessant, at Kærgård peger på forsøg blandt almindelige historikere på at formulere forskningsstrategier, hvor en traditionel opfattelse af kildekritik og historiens unikke særart kraftigt nedtones (Kærgård, 1989 side 56). Niels Steensgaard er i høj grad inspireret af den franske Annales-skole. Han har argumenteret for at historikerens hovedopgave i og for sig er at rekonstruere fra kilderne, men at det gælder om at kunne identificere gentagelserne med henblik på etablering af strukturer. Det drejer sig om en kildeoverskridende historieforskning med generalisering som formål.

Niels Steensgaard gør en del ud af den modsætning, der er mellem hans strukturalisme og »den kvantitative historie, der konstruerer sine serier inden for rammerne af et lineært tidsbegreb og med anvendelse af nutidige eller tidsløse definitioner« (Steensgaard, 1980 s. 88). Som det forhåbentlig er fremgået af denne artikel, bør der kunne argumenteres for, at denne modsætning ikke nødvendigvis gælder for økonomisk historie. På den anden side er Steensgaards definition trods alt for bred og for vag til at kunne tilfredsstillende en økonomisk historiker. Økonomien er en så central indfaldsvinkel og har en så vel etableret teori, at den står på egne ben, også modificeret til økonomisk historie.⁴

4. Den økonomiske historie i Danmark

Dette forsøg på at definere en disciplin er ligesom alle andre tilsvarende forsøg naturligvis dømt til at blive ganske upræcist. Som Kærgård udmærket udtrykker det (Kærgård, 1989, s. 387): »...at tro at videnskaben principielt er fagopdelt er formodent-

4. Synspunktet om økonomisk historie som en selvstændig disciplin støttes åbenbart af Inga Floto i bogen om Videnskabernes Historie i det 20. århundrede - Historie (1985). Her fremhæves nemlig, at økonomisk historie har et markant gennembrud i 1920'erne og 1930'erne. Men i behandlingen af perioden efter 1945, da økonomisk historie ekspanderer mest, nævnes overhovedet ikke, med en enkelt undtagelse, ordet økonomisk historie. Det må tolkes som at forfatteren nu betragter økonomisk historie som en i forhold til almindelig historie adskilt disciplin, måske endda et fag.

lig dybt fejlagtigt«. Nu er det dog faktisk sådan, at der let kan iagttages en reelt eksisterende økonomisk historie med flere tusind udøvere rundt omkring i verden. Det er også en kendsgerning, at der er ret få af slagsen i Danmark. I praksis har den faglige identitet og den institutionelle ramme stor betydning. Det er ikke altid hensigtsmæssigt at være så ideel som Kærgård.

Det kan f. eks. næppe benægtes, at den økonomisk-historiske forskning er markant meget mere omfattende i lande som Sverige og Storbritannien, hvor økonomisk historie både har egne institutter og er eksamensfag på alle niveauer fra BA til PhD. De danske historieprofessorer havde i sin tid stor fremgang i kampen mod etableringen af økonomisk historie på samme måde i Danmark. Og blandt økonomerne fandtes i Danmark ingen der svarede til Hekscher i Sverige eller Clapham i England. Og da der så langt om længe blev oprettet et særligt institut for Økonomisk historie i København, ment som tværfagligt, fik det aldrig lov til at udvikle et selvstændigt, integreret fag.

Der blev tilbage et institut under samme studieordning som historie og en lærergruppe under den statsvidenskabelige studieordning. Der er selvfølgelig også andre økonomisk historiske miljøer ved Handelshøjskolen i København, ved Odense Universitet, ved Rigsarkivet og ved Erhvervsarkivet. Men de er i høj grad isolerede fra hinanden. Og i øjeblikket er man i fuld færd med ved det humanistiske fakultet i København at nedruste den økonomiske historie yderligere. I bedste fald bliver det tidligere institut nedprioriteret til en uselvstændig afdeling under et samlet institut for historie, i værste fald bliver intet tilbage.

5. Konklusion

Det er ganske klart, at Niels Kærgård kraftigt undervurderer betydningen af de institutionelle forhold. Men hans ønske er på den anden side åbenbart, at økonomisk historisk forskning bør fremmes. Han foreslår - om end helt uforpligtende - mere af dansk forskning i økonomisk historie, som bruger »moderne økonomisk og statistisk teori. En styrkelse af disse områder er påkrævet« (Kærgård, 1989a, s. 391). Det ville naturligvis være meget fint, hvis det også faktisk skete, især hvis man i så fald fra starten tog ved lære af de amerikanske forbilleder i 1970'erne, som ret hurtigt blev klar over, at det ikke blot drejede sig om økonomi, men også om historie.

Kærgårds ambition er dog alt for beskeden. Den store opgave må være generelt at styrke økonomisk historie i Danmark, hvad slags det end må dreje sig om. Det er sikkert for sent at kunne få svenske eller britiske forhold. Men det skulle da heller ikke være nødvendigt. Man kan bare henvise til USA, hvor den økonomiske historie ligesom i Danmark har lærergrupper både ved »departments of history« og »of economics.« Man kan umuligt påstå, at disciplinen i USA skulle stå svagt. Men der er betydelige institutionelle forskelle i forhold til Danmark, også bortset fra den friere position lærerne i USA kan have til at opmuntre studenterne til at lære og forske i økonomisk

historie. Men man har i USA en slagkraftig og levedygtig national »association« for økonomisk historie. Denne forening organiserer konferencer, den uddeler priser og stipendier, og den har et tidsskrift. Der er desuden mange specialiserede »associations«, der arbejder på samme vis.

Der skal i øjeblikket bruges mange kræfter ved humaniora i København for at afværge de allervorreste angreb mod den økonomiske historie. Det ville være til stor fordel, hvis der blev taget initiativer fra lærergruppen ved Økonomisk institut ved Københavns universitets Samfundsvidenskabelige fakultet til at skabe en stærk national organisatorisk ramme omkring dansk økonomisk historie af amerikansk type. Denne lærergruppe er vel - i al sin beskedenhed - dog landets i øjeblikket kvantitativt stærkeste universitetscentrum for økonomisk historie. Danmarks økonomiske historie er uden tvivl meget interessant. Hvorfor skulle man så ikke have en hertil svarende slagkraftig organisation for forskning i denne.

Litteratur

- Floto, Inga. 1985. *Videnskabens historie i det 20. århundrede - Historie*. København.
- Hekscher, Eli F. 1947. Ekonomisk historia och dess gränsvetenskaper. *Svensk Historisk Tidsskrift* 67. årgang, side 1-17.
- Kindleberger, Charles P. 1964. *Economic Growth in France and Britain 1851-1950*. Cambridge, Mass.
- Kærgård, Niels. 1989. Nogle grundproblemer i Økonomisk Historie: Stabilitet og Kausalitet, *Økonomi og Politik*. 62. årgang, side 53-65.
- Kærgård, Niels. 1989a. Økonomisk Historie - mellem kildekritik og højere algebra, *Nationaløkonomisk Tidsskrift* bind 127, side 381-392.
- Steensgaard, Niels. 1980. Universalhistorie, Samfundshistorie og Historisk Strukturalisme, *Historisk Tidsskrift*.
- Viby Mogensen, Gunnar. 1987. *Historie og Økonomi*, København.

historie. Men man har i USA en slagkraftig og levedygtig national »association« for økonomisk historie. Denne forening organiserer konferencer, den uddeler priser og stipendier, og den har et tidsskrift. Der er desuden mange specialiserede »associations«, der arbejder på samme vis.

Der skal i øjeblikket bruges mange kræfter ved humaniora i København for at afværge de allervesteste angreb mod den økonomiske historie. Det ville være til stor fordel, hvis der blev taget initiativer fra lærergruppen ved Økonomisk institut ved Københavns universitets Samfundsvidenskabelige fakultet til at skabe en stærk national organisatorisk ramme omkring dansk økonomisk historie af amerikansk type. Denne lærergruppe er vel - i al sin beskedenhed - dog landets i øjeblikket kvantitativt stærkeste universitetscentrum for økonomisk historie. Danmarks økonomiske historie er uden tvivl meget interessant. Hvorfor skulle man så ikke have en hertil svarende slagkraftig organisation for forskning i denne.

Litteratur

- Floto, Inga. 1985. *Videnskabens historie i det 20. århundrede - Historie*. København.
- Hekscher, Eli F. 1947. Ekonomisk historia och dess gränsvetenskaper. *Svensk Historisk Tidsskrift* 67. årgang, side 1-17.
- Kindleberger, Charles P. 1964. *Economic Growth in France and Britain 1851-1950*. Cambridge, Mass.
- Kærgård, Niels. 1989. Nogle grundproblemer i Økonomisk Historie: Stabilitet og Kausalitet, *Økonomi og Politik*. 62. årgang, side 53-65.
- Kærgård, Niels. 1989a. Økonomisk Historie - mellem kildekritik og højere algebra, *Nationaløkonomisk Tidsskrift* bind 127, side 381-392.
- Steensgaard, Niels. 1980. Universalhistorie, Samfundshistorie og Historisk Strukturalisme, *Historisk Tidsskrift*.
- Viby Mogensen, Gunnar. 1987. *Historie og Økonomi*, København.